

RIBES I MARÍ, Enric (2005): *La supervivència de la toponímia precatalana d'Eivissa i Formentera i l'Onomasticon Cataloniae*. Pròleg d'Emili Casanova. Barcelona: Universitat de les Illes Balears, Departament de Filologia Catalana i Lingüística General; Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 186 p. (Biblioteca Miquel dels Sants Oliver, 25).

Entusiasta recercador de la toponímia de les Pitiüses, Enric Ribes ens ofereix en aquest esplèndid treball una revisió crítica de setanta-quatre topònims catalans d'Eivissa i Formentera, vius en l'actualitat, registrats a l'*Onomasticon Cataloniae* de Joan Coromines.

Enric Ribes és filòleg, escriptor, membre corresponent de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans i un apassionat de la llengua catalana, de la qual ha conreat el camp de l'antroponímia i sobretot el de la toponímia amb nombrosos treballs, els quals traspuen, tots ells, el seus coneixements sobre aquesta matèria interdisciplinària, l'amor per la terra i la cultura d'aquest «petit bocí de la terra catalana, que arrancà la tramuntana i enmig de la mar florí», tot parafrasejant un

fragment del poeta eivissenc Felip Curtoys (1838-1916) que popularitzà la formació musical UC un ja llunyà any 1978.

Enric Ribes comença aquesta obra amb una breu introducció, tot lloant la ingent tasca d'investigació del mestre Coromines, en l'àmbit toponímic del domini lingüístic català, feina que culmina amb la publicació de l'*Onomasticon Cataloniae* (1987-1997). Ribes adverteix dels entrebancs de la magnitud d'aquesta obra, que va condicionar, en primer lloc, la publicació del material consultat (inventaris, monografies, cartografia etc.) i, sobretot, la del suport documental, bàsic, quan hom s'endinsa en el terreny llenegadís i insegur de l'etimologia. L'objectiu del seu treball se centra, a banda de determinar un corpus de toponímia precatalana de les Pitiüses, en l'anàlisi de tot aquest cabal per tal de confrontar-lo amb l'*Onomasticon* i fer-ne una revisió crítica. Classifica en diversos apartats els resultats d'aquesta anàlisi i finalment n'extreu les conclusions, exposades a l'apartat corresponent. Segueix amb la documentació i bibliografia bàsica utilitzada, la metodologia i recollida de dades i l'índex d'antropònims i de topònims i 35 fotografies realment embadalidores, que són reflex dels racons intactes, on encara no ha arribat —i que per molts anys sia— la barbàrie urbanitzadora, que campa pertot arreu de l'arxipèlag.

Comentarem tot seguit alguns dels continguts de cada apartat, on hem trobat ocasions per a contrastar els nostres punts de vista amb els de l'autor, punts que inciten a la discussió, al contrast d'opinions, refermant de vegades els punts de vista de l'autor o posant-los en dubte en algun cas.

I. Els probables encerts de l'*Onomasticon* (21-54). És l'apartat on l'autor inclou les propostes etimològiques de Coromines, que a parer seu considera encertades, tot i que en algun cas hi pot haver petits matisos o algun dubte raonable. Són 35 topònims, majoritàriament d'origen àrab, dels quals 11 són noms d'origen clànic i tribal: *Punta d'Arabí* i *Cas Arabins* < 'els àrabs, els beduïns', possiblement de la *Caria benialaarab* del quartó de Portmany; *Benirràs* < 'fills de l'arràs o cap', però potser un clànic berber *Banu Rasn*, procedent de Tetuan, que ha generat altres topònims a Mallorca: *Benurracan* o *Benu Iracan* (Sineu), *Biniaraix* (Sòller); *Cas Gasí*, segons Coromines, derivat de l'àrab comú *Hazín* 'trist, malaurat', que M. Barceló interpreta com *agazul/agazi* 'gra de raïm', epònim que fa referència a l'activitat de la viticultura. Cal dir que, *al-Gâzî* és un antropònim documentat a Mallorca a l'època almoràvit i que un *Muniat alGazi* < 'almunia o lloc de repòs d'al-Gazi', d'una jornada d'extensió, estava ubicat svورا la porta de bâb al-balad = *la porta de la vila*, una de les portes del recinte murari de la Mâdina Mayûrqa; *Can Marzoc*, nom de casa que fa referència a la *Caria benimazoch* i *Caria benimaizoch*, ambdues registrades en el *Memoriale Divisionis*, són un rastre dels Banu Marzuq grup berber, que també ha deixat rastres toponímics a Mallorca: *Cala Matzocs* i el *Pla des Matzocs* (Artà), però també trobam jueus amb el nom de *ben Marsoc*; *es Jondal*, amb la localització en el *Memoriale Divisionis* d'un *Raffal benierze abenjondal*; l'element personalitzador *Aben* o *Ibn* denota un 'fills de' o 'el de Jondal'. Dels antropònims, 5 en total, hi trobam: *Pujol* o *Puig d'en Alis*, derivat del nom de persona àrab *Ali*, congènere del mallorquí *Puig de n'Ali* (Selva, Mancor, Lluc) i *Font de n'Alis* (Santanyí). *Torrent i Port Balansat*: el *Memorial Divisionis* registra una *Caria balanzat* que Coromines fa derivar de *Bâni Sâm(i)r*; *Vénda de Benimaimó*, *Can Maimó*, de l'àrab *maimûn* 'feliç'; *Vénda de Benimussa*, 'fills de Musa', homònim del *Valldemossa* mallorquí; *Benisait*, del nom de persona àrab *Sâid* 'afortunat'. Dels provinents d'origen geogràfic: *Puig d'Alcalà* < *geble Alchalaf*, documentat en el segle XIII; *Alcúdia*, *Alqueria*, *s'Assut* (*as-sudd* 'l'obstacle, l'obstrucció', 'la presa'); *Rafal Atzaró* 'l'alqueria de les atzeroles'; *Vénda i torrent de Safragell*, de l'àrab *sahrîg* 'bassal, estanyol'.

Seguint amb els topònims d'origen àrab, alguns fan referència a l'ofici, com *es Bolatar*, derivat de la *Caria bolagtar*, registrada en el *Memorial Divisionis* i que hom ha volgut relacionar semànticament amb el col·lectiu *boletar*, del qual Ribes proposa com a ètim el nom personal àrab *Abu* i *Attar* 'adroguer o perfumista'. Un homònim seu, *Lo molin d'al-attâr* = 'el molí del droguer o perfumista', era una propietat de Nuno Sanç en el districte àrab de Bunyola (Mallorca).

Els mossarabismes hi són presents amb la *Font i Torrent de Cotella*, provinents d'una *Caria Cutelle*, documentada en el segle XIII, derivada de la paraula llatina i indoeuropea COS, COTIS, amb el sufix diminutiu *-ella*; *Campanitx*, de CAPANIS 'a les cabanes', amb el tractament mossàrab de la *-s* final (>*-tx*) i amb desplaçament d'accent; *sa Coverxa* i *ses Covarxes* o *Covarxoles*, petites balmes situades a la costa de Corona, genèrics toponímics recollits oralment que Coromines considera derivats regressius de *coberxella* i *cobarxella*, variants descendents mossàrabs de *COORPECELLA, diminutiu de COOPERCULUM 'tapa, tapadora'.

D'Eivissa s'ofereix una documentadíssima exposició sobre les variants gràfiques (textos, cartografia) des de l'època punificenàcia, grega, llatina, així com en els documents àrabs i els textos i atlas catalans. Segueixen un compendi d'hipòtesis de diversos autors (Schulten, Contenau, Millàs Vallicrosa, Judas, Roman i Calbet, Solà i Solé, Coromines, Veny, Castelló, Mikel de Epalza, Sol Martínez, Forcadell); tot i que hi ha unanimitat a l'hora de considerar el mot púnic *Ybsm* 'illes de Bes' l'ètim d'*Eivissa*, Ribes apunta la possibilitat «que es tractés d'un nom indígena, adaptat pels púnics, la qual cosa implicaria que ens trobam a davant una autèntica excepció: un topònim originat en un teònim en el món feniciopúnic».

Dels topònims estrictament d'origen geogràfic em crida fortament l'atenció el tractament entre *s'Espalmador* i *s'Espardell*. Reconsiderant una de les alternatives etimològiques que proposava Coromines, respecte a aquests dos illots, segons la qual els noms respectius d'aquestes dues illetes no es poden separar l'un de l'altre, no puc estar de dir que no tant sols em sembla la proposta etimològica més encertada sinó que es pot posar com a model de manual de toponímia. Som del parer que l'illa coneguda actualment com *s'Espalmador* era coneguda antigament com l'illa de *s'Espart*, bé perquè s'hi fes espart, bé perquè fos utilitzat aquest per les activitats marineres pròpies de l'època; els rastres toponímics en aquest illot ho constata Aguiló (2002: 49) que hi localitza es Racó de *s'Espart* i sa Cova de *s'Espart*. Seguint aquesta interpretació, l'illa veïnada, separada per un freu d'unes dues milles d'amplària i d'extensió més petita, seria *s'Espardell*; si seguim un poc més aquesta senzilla regla de gradació toponomàstica, l'escull o illotet situat a la banda de tramuntana de *s'Espardell*, és *s'Espardelló* de Tramuntana, i l'altre, ubicat a la banda de migjorn és *s'Espardelló* de Migjorn. No cal dir que la presència del sufix *-ó* és un indicador que aquests topònims són de domini mariner —en els ictionims, aquesta sufixació indica la mesura del peix: *alatxó*, *gerretó*, *agostencó*, *moixó*, *esparralló*, etc.— i ens permet a la vegada intuir aquesta triple gradació: *s'Espart*, *s'Espardell* i *s'Espardelló*. Com diu ben encertadament Ribes, aquest topònim —*s'Espardell*— només s'explica com a diminutiu i requereix ben prop una illa de l'Espart. No cal anar molt lluny per trobar exemples, els tenim a casa nostra: *s'Espartar*, illa ubicada davant la costa de ponent d'Eivissa, té a la banda de migjorn un illot que porta el nom de *s'Espardell*. Crec que es pot donar el cas per resolt, i esperar pacientment l'aparició d'algun document que atesti la denominació antiga d'aquesta illa, que fou suplantada, presumiblement a l'època medieval, per una altra que descriu a la perfecció les activitats marineres que es realitzaven en aquest indret: *espalmar naus*.

El genèric toponímic, Balma, a Eivissa, segons Ribes, es localitza amb la forma *Sobalma*, i és un genèric fossilitzat en la toponímia, utilitzat per a designar trams de costa rocosos on l'erosió de la mar ha soscavat la roca, donant lloc a una balma 'cavitat a la roca'. A Mallorca és un genèric desaparegut, solament localitzat a terres lluqueres i fossilitzat en aquest topònim: sa Font Subalma. L'explicació que ens féu d'aquest bell topònim l'enyorat Mascaró Pasarius, en una de les trobades de toponímia realitzades en el monestir de Lluc en la dècada dels 1980-1990, fou que dita font estava ubicada sota una roca en forma de balma. Nogensmenys, a Mallorca, a la parla del vell ofici de trencador de marès, s'ha conservat la forma *balmar* o *vaumar*, utilitzada per a indicar quan hom talla el marès oblicuament, en lloc de verticalment, és a dir formant balma. El que subscriu, mecànic d'ofici, que treballa en el departament de mecanització d'una important fàbrica de grifons ubicada a Mallorca, va recollir de viva veu *vaumar* en el sentit de 'buidar', 'alleugerir el pes', en boca d'un tècnic d'una empresa del cinturó industrial de Barcelona, quan ambdós tractàvem d'optimitzar la fabricació d'un component de llautó.

El fort lligam que existeix entre l'antroponímia i la toponímia m'inclina a ser reticent amb el tractament dels topònims *es Tur* i *es Buscatell*, seguint la via etimològica de Coromines i Ribes. Crec que per solucionar l'origen d'aquests dos topònims es podria seguir una altra via, amb dues propostes molt versemblants, en què caldria aprofundir; una d'elles, ja abordada per ambdós autors, és la del translat de topònims del continent. L'altra és la proposada per Joan Veny i assajada per Cosme Aguiló (*SOBI*, 84: 23-27), en la qual es posa de manifest a Mallorca l'existència de noms de lloc basats en noms de persona, masculins o femenins, que, en plural o singular, anaven precedits d'article i indicaven els membres de la família que habitaven el lloc en qüestió. Aquest sistema de denominació, molt primerenc, està molt documentat en el segle XIII, i propicià, en gran mesura, la desaparició de la toponímia del substrat. L'estructura d'ambdós topònims recorda aquest antic sistema denominatiu mallorquí (es Calderers, es Bordoi, es Montagut, sa Begura, ses Arnaules).

2. **Les possibles errades de l'*Onomasticon*** (55-69). En aquest apartat, Ribes analitza i classifica, oferint propostes alternatives, els topònims per als quals el mestre Coromines proposa ètims discutibles. Aquests són, segons Ribes, alguns dels «topònims suposadament precatalans que poden ésser catalans»:

Cala en Baster, racó de la costa de Formentera, documentat amb les grafies antigues *Cala dembaster* (1555) i *Cala Enbester* (1697). Coromines el relaciona amb una suposada *Caria Abastii* o *Albastii* (lectura incorrecta de la *Caria Alastili*, registrada en el *Memorial Divisionis*); la proposta alternativa de Ribes és la de relacionar aquest topònim amb l'ofici de baster 'guarniment, el que fa arreu d'animal' com a conseqüència de l'activitat extractiva a esquena de bística, suposadament realitzada en aquest lloc (llenya, sal, fusta). Crec que cal cercar l'etimologia en una altra direcció: el llinatge Baster. Aquest llinatge està molt documentat a la Mallorca medieval: un Guillem Baster va donar nom a la Font d'en Baster i a la Síquia d'en Baster, destinades al proveïment d'aigua a la Ciutat de Mallorca. Els ciutadans Pere Baster, Bernat Baster, Arnau Baster, Francesc Baster, Jacob Baster i Nicolau Baster consten a la documentació del segle XIV (Miralles, 1977: 97). Cal dir al respecte que l'estructura *Cala* + article personal + antropònim, utilitzada per anomenar les entrades que fa la mar a la costa, és usual a Mallorca i crec que no s'ha analitzat en profunditat aquest antic mecanisme generador de noms de lloc, possiblement de l'època medieval. Som de parer que l'origen de l'antropònim té el punt d'irradiació a terra ferma, i es correspon amb el nom del propietari o habitador de les terres juxtaposades a la costa: *Cala en Beltran* (Llucmajor) ens remet al nom del propietari del primer establiment que es féu a Capocorb: el 1244 s'entregà un rafal d'aquesta alqueria a Bertran de Iuro Augusto. Segueixen aquest model: *Cala en Tió* (Andratx), tributària de la possessió Son Tió; *Cala en Basset* (Andratx); *Cala en Gossalba* (Pollença) ens remet al nom de pila feminitzat Goçalb, així com al nom de la possessió Gossalba (Sant Joan) i a la Font d'en Gossaubo (Manacor), que perpetuen el nom del cavaller Gonçal de Verí, propietari d'aquestes terres el 1279. *Cala en Timó* i *Cala en Bassí* (Llucmajor); *Cala Vinyes* (Calvià); *Cala Moltó* (Capdepera); *Cala Ferrera* (Felanitx) i altres d'estructura semblant són topònims que podem adscriure al mateix sistema denominatiu amb el suport dels documents. Topònims semblants de Menorca i Eivissa tenen la possibilitat d'explicar-se a través d'aquesta via.

Comte, zona costera de la banda de ponent de l'illa d'Eivissa, on es localitzen la *Torre de Comte*, *Platja de Comte* i el *Freu de Comte*. La proposta alternativa de Ribes és la de relacionar aquest topònim amb un dels senyors medievals que contribuï a la conquesta d'Eivissa: el comte de Roselló, Nunó Sang; tot considerant que convé d'ésser circumspectes amb les opinions populars, que relacionen aquest topònim amb *les pedres de compte*, per l'abundància dels opercles del caragol de fonera (*Astraea rugosa*) en aquesta platja, utilitzats per a fer comptes.

Són topònims catalans *sa Carrossa*, *Corona*, *ses Estaques*, *el Ram*, *el Pujolet del Ram* i *la Punta de la Rama*. Respecte d'aquets tres darrers, he de dir que són topònims originats pel sistema de defensa de la costa, i estan ben documentats a l'època medieval. A les torres de defensa del litoral, els talaiers hi penjaven un ram de tanyes vegetals, per a indicar que la costa estava neta de perills. Ja

vaig indicar en un article sobre el *rams* toponímics (*SOBI* LXXXIII: 166-171) que les ordenances prohibien cremar càrritx, o altres tanys vegetals per als senyals de foc i fum del torrers; els focs de les torres s'efectuaven amb teies enceses dins uns graellats de ferro anomenats *festers*. Darrerament he localitzat uns documents, relatius a les torres de defensa d'Alcúdia (Mallorca), on s'especifica que a les talaies s'utilitzaven astes de fusta per a penjar el ram i augmentar així el camp visual.

En els «Topònims suposadament catalans que poden ser precatalans» les especulacions etimològiques de Ribes, respecte a *Cala Salada*, son cauteloses. Tot i que aposta per la defensa de *Celada* en lloc de *Salada*, considera que s'ha de tractar aïlladament cada cas, i molt assenyadament respecta la grafia *sa-*, prou consolidada per la tradició escrita des del segle XIII.

Els possibles errors (p. 72-82). Respecte del topònim *Albarca*, no puc estar de dir que em sembla correcta la seva proposta etimològica, ja que les dues *Albarca* de Mallorca (Escorca i Artà) són, geogràficament parlant, molt semblants a l'eivissenca. El topònim es Clot d'Albarca, de les terres lluqueres, referma la proposta alternativa de Ribes. En el pla de Mallorca, és popularíssima aquesta cançó, de caire humorístic:

Damunt es Puig de Bonany
hi canten set cucuiades:
qui les vol veure munyir
ha d'anar en es Clot d'Aubarca.

Caldria comptar amb l'opinió d'un expert arabista, per tal de matisar les suposades diferències geogràfiques que hi pugui haver entre el topònim Lofra 'la fondalada', localitzat a Escorca i els possibles congèneres Alhofra (Sineu) i Alhorffa (Montuiri) amb les *Albarca* 'clot, clotada (?)' tractades anteriorment.

Biniferri, situat a una zona muntanyosa d'Eivissa, és un homònim de Biniferri, llogaret del terme de Sencelles, ubicat en un lloc pla i sembla més tost que ens trobem a davant transllats toponímics. *Sa Bestorre*, topònim metafòric, utilitzat per anomenar un dels puntals de l'espectacular illot es Vedrà, és efectivament català, format a partir del mot de les fortificacions medievals *bestorre*. Un altre topònim perfectament català és *Cala Truja*, que, com diu Ribes, cal incloure dins la llarga sèrie dedicada a les activitats agrícoles i ramaderes, que podem trobar arreu del nostre litoral: *Cala Egos* (Andratx) i *Caló de ses Egos* (Felanitx); *Cala des Bocs* (Calvià); *Cala de sa Porcella* (Artà); *Racó del Xot* (Pollença) etc. Sembla evident que *Vedraner* és el gentilici dels habitants del paratge *es Vedrà*, i la *Punta de Xarracó* i la *Vénda de Xarracó* queden perfectament explicades com un diminutiu de *Xarraca*, originades per una segregació o parcel·lació d'aquesta.

3. **Els casos oberts** (83-100). Són 9 topònims dels quals, per la seva complexitat, no es disposa d'una etimologia segura. De fet, molts d'ells ja han estat tractats anteriorment per diversos autors. En destacam alguns: *Es Buscatell*, que Coromines fa derivar d'un ètim BURGS-KASTELL 'castell del burg', com el mateix Ribes, fent costat al mestre, en un documentadíssim i modèlic article (*SOBI* L-LI: 45-59). *Illa i Punta de Castaví*, del qual Cosme Aguiló (2002: 171-173) proposa un ètim antroponímic basat en el llinatge d'un dels governadors d'Eivissa, Joan de Castellví. *Formentera*: l'opacitat d'aquest mot, d'etimologia inatacable, ha resistit fins ara les envestides dels més abrinats etimologistes. Des de l'avior, una munió d'autors hi han exposat amb més o menys credibilitat les seves hipòtesis; Ribes analitza totes aquestes propostes, i avança una línia nova d'estudi, que caldria aprofundir, a partir de les grafies més antigues *Fermentella* i *Fermentaria* i la forma llatina FERMENTUM (< FERVMENTUM 'alló que bull o fa bullir') en relació amb l'Estany Pudent i amb els nombrosos estanys propers. *Es Vedrà* és un altre dels reptes etimològics oberts, ja tractat (Coromines, Ribes, Veny, Aguiló), del qual ja s'albirava la solució a partir de les novelles aportacions de Joseph Gulsoy. Segons Aguiló (2002: 109-119), no és gens forassenyat veure en l'origen d'es Vedrà un substantiu *veteranu* al·lusiú a uns conreus abandonats, però ubicats a terra ferma. La localització de

les Cases Velles des Vedrà, documentades el 1727, tal vegada podria ajudar a dilucidar si aquest és el referent, el punt d'irradiació del topònim, que presumiblement es va expandir cap al litoral, donant el nom a l'illot més espectacular de la costa eivissenca.

4. **Les Mancances** (p. 102-113). Són una sèrie de topònims, 9 en total, que no consten a l'*Onomasticon Cataloniae*, recollits per Ribes, el qual considera que són precatalans; alguns d'ells han trobat refugi en el nom de casa: *Can Daifa*, de l'àrab *daifa* 'hostessa, dona que rep l'hospitalitat d'al·gú', és una família originària de Benimaimó, amb branques familiars a Santa Gertrudis, Sant Antoni de Portmany, Sant Rafel de Forca i Eivissa. *Can Tarba*, nom d'una família de Sant Antoni de Portmany originària de la rodalia de Tarbana, de Benirràs; Coromines sospita que podria tractar-se d'un topònim paral·lel al Tàrbena valencià, però Ribes apunta la possibilitat d'un trasllat toponímic, del segle XIII, o abans, per algun morisc valencià, procedent de *Tarbana*, la qual cosa explicaria l'arrelament a Eivissa de la grafia més antiga amb *a*. *Pou d'en Gatzara*, topònim que porta el nom de casa, Gatzara, malnom documentat en el segle XVII, actualment desaparegut; de l'àrab vulgar *gazâra* 'loquacitat, murmuri, remor'. Amb el sentit de 'cridadissa i soroll en demostració d'alegria, d'entusiasme', està registrat en el DCVB (s.v. *gatzara*). Amb aquest sentit també el podem trobar registrat en nombrosos passatges de les delicioses rondalles del canonge Antoni M. Alcover.

Segueixen altres, com *sa Catumba*, *sa Conillera*, *Punta des Llombí*, *Puntes d'en Petrosell*, *Font Petrona* i *Sanvertesc*, que malgrat les dificultats d'interpretació que comporten, són, segons Ribes, formacions catalanes, provinents o no de formes mossàrabs anteriors.

5. **Conclusions** (p. 115-119). És l'apartat on analitza globalment la feina del mestre Coromines, de la qual destaca l'alt percentatge d'encerts, tot i les dificultats i entrebancs, com és ara el desconeixement del lloc estudiat, la recollida defectuosa o incompleta del topònim, el desconeixement del dialecte de les Pitiüses i de la documentació eivissenca o d'estudis recents sobre etimologies pitüses. Com diu Ribes, una obra que hauria de ser millor valorada, si tenim en compte les limitacions de tot tipus, de l'època en què l'eminent filòleg recollia les dades de l'*Onomasticon*.

Voldria que aquestes apreciacions sobre l'obra d'Enric Ribes, fetes amb ulls d'aprenent i estudiós de l'onomàstica, no desmereïessin en absolut el valor evident del llibre que he gosat comentar; ben al contrari, aquesta obra és una bona mostra de recull onomàstic, que reflecteix sobretot un treball de camp minuciós, una recerca documental exhaustiva i un coneixement profund de la nostra història lingüística i cultural, bagatge que atresora Enric Ribes amb escriu, i que és absolutament necessari quan hom s'endinsa en la investigació onomàstica i especialment toponímica.

Només em resta felicitar Enric Ribes, per aquesta aportació —una altra més— a l'onomàstica eivissenca i que aixeca encara un poc més el nivell de l'onomàstica i la lingüística catalana en general.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

- AGUILÓ ADROVER, Cosme (1987): *Mapa toponímic dels illots de les Pitiüses*. A la memòria de Joan Coves Tomàs (1952-1985). Santanyí: Conselleria de Cultura, Educació i Esports. Govern Balear.
- (1996): *La toponímia de la costa de Lluçmajor*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans (Treballs de l'Oficina d'Onomàstica, II).
- (2002): *Toponímia i Etimologia*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat (Biblioteca Miquel dels Sants Oliver, 18).
- MIRALLES MONSERRAT, Joan (1997): *Corpus d'Antropònims Mallorquins del segle XIV*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans (Repertoris de la Secció Filològica, III).

MUT CALAFELL, A. / ROSSELLÓ BORDOY, G. (1993): *La “Remenbrança...” de Nunyo Sanç. Una relació de les seves propietats a la ruralia de Mallorca*. Palma de Mallorca: Conselleria de Cultura, Educació i Esports. Govern Balear.

RIBES MARÍ, Enric (1992): «Reflexions crítiques sobre l’etimologia del Buscatell eivissenc». *SOBI*, L-LI, p. 45-59.

Francesc CANUTO BAUZÀ
Membre de la Societat d’Onomàstica